

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група Демократска странка - ДС

25. октобар 2022. године

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 25.10.2022

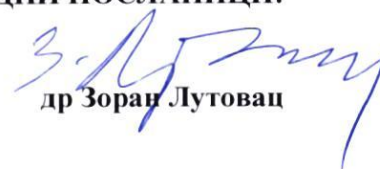
Орг. јед.	Брбј.	Прилог	Вредност
01	011-22	14	22

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 70. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ УМАЊЕНИХ ПЕНЗИЈА** са предлогом да се узме у претрес.

За представника предлагача одређује се др Зоран Лутовац.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ:

др Зоран Лутовац

Ненад Митровић

Срђан Миливојевић

Миодраг Гавриловић

Татјана Манојловић

ПРЕДЛОГ
ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ УМАЊЕНИХ ПЕНЗИЈА

Члан 1.

Овим законом се уређује начин враћања пензија умањених по основу Закона о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник Републике Србије“ бројеви 116/2014 и 99/2016).

Значење појмова

Члан 2.

У смислу овог закона:

- „Закон“ је Закон о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник Републике Србије“, бројеви 116/2014 и 99/2016);
- „пензионер“ је корисник пензије којем је по основу Закона извршено умањење пензије;
- „наследник“ је лице које је наследник преминулог пензионера;
- „РФПИО“ је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурања Републике Србије;
- „умањена пензија“ је новчани износ за који је по основу Закона умањена пензија;
- „захтев“ је захтев који пензионер или наследник подноси РФПИО ради враћања умањене пензије.

Имаоци права

Члан 3.

Право на враћање умањене пензије имају пензионер и наследник.

Наследник има право на враћање умањене пензије уколико у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, поднесе захтев РФПИО, за враћање умањене пензије.

Право на враћање умањене пензије има и наследник који је страни држављанин, као и наследник који је лице без држављанства.

Уз захтев наследник подноси правноснажну одлуку којом је утврђено да је он наследник пензионера.

Уколико пензионер има више наследника, свако од њих остварује право на повраћај пензије у уделу у којем су наследили заоставштину пензионера.

Износ умањене пензије који се враћа

Члан 4.

Пензионеру и наследнику се исплаћује целокупан износ умањене пензије увећан за износ законске затезне камате прописане законом којим се уређује затезна камата и то од тренутка умањења па до тренутка исплате.

Пензионеру се износ из става 1. овог члана исплаћује једнократно, а најкасније до 31. децембра 2023. године.

Наследнику се износ из става 1. овог члана исплаћује једнократно, а најкасније до 31. децембра 2025. године.

Уколико се износ умањене пензије не исплати пензионеру и наследнику у роковима предвиђеним претходним ставом, пензионер и наследник имају право да покрену одговарајући судски поступак ради наплате потраживања.

Поступак за враћање умањене пензије

Члан 5.

У року од 60 дана од дана ступања овог закона на снагу, РФПИО на основу података из своје службене евиденције писаним обавештењем обавештава пензионера да има право да поднесе захтев за враћање умањене пензије.

У обавештењу из става 1. овог члана, наводе се износ умањене пензије за сваки месец умањења, укупан износ умањене пензије, законска затезна камата и текући рачун пензионера на који ће се уплатити износ умањених пензија.

Уколико пензионер нема текући рачун, РФПИО ће му отворити наменски текући рачун у банци.

Уколико РФПИО не упути обавештење по службеној дужности у року наведеном у члану 5. став 1. овог закона, пензионер може сам поднети захтев за враћање умањене пензије.

РФПИО је дужан да пензионеру ради остваривања права која су прописана овим законом на његов захтев достави податке из своје службене евиденције који се тичу висине пензије и висине умањења његове пензије за сваки месец умањења као и законској затезној камати.

Члан 6.

Пензионер уз поднети захтев доставља и број текућег рачуна на који РФПИО треба да уплати износ умањене пензије.

Уколико пензионер нема текући рачун, РФПИО ће му на основу његовог захтева, отворити наменски текући рачун у банци.

РФПИО о захтеву из става 1. овог члана, одлучује решењем у којем се наводе износ умањене пензије за сваки месец умањења, укупан износ умањене пензије, законска затезна камата и текући рачун пензионера на који ће се уплатити износ умањених пензија.

Члан 7.

Наследник стиче право на враћање умањене пензије, након подношења захтева РФПИО, уз достављање доказа о наслеђивању.

Наследник уз захтев доставља и број текућег рачуна на који РФПИО треба да уплати износ умањене пензије.

Уколико наследник нема текући рачун, РФПИО ће му на основу његовог захтева, отворити наменски текући рачун у банци.

РФПИО о захтеву из става 1. овог члана, одлучује решењем у коме се наводе се износ умањене пензије за сваки месец умањења, укупан износ умањене пензије, законска затезна камата и текући рачун наследника на који ће се уплатити износ умањених пензија.

Уколико пензионер има више наследника, износ умањене пензије биће уплаћен сваком од њих појединачно сразмерно њиховом уделу у којем су наследили пензионера.

Члан 8.

РФПИО је дужан да на основу захтева наследника или пензионера, донесе решење о враћању умањене пензије у року од 45 дана од дана подношења захтева.

Уколико је захтев за враћање умањене пензије неуредан, РФПИО ће о томе обавестити подносиоца у року од 15 дана од дана његовог подношења и захтевати његову допуну или друго отклањање неправилности.

Чињеница да пензионер или наследник потражује други износ у односу на износ који је наведен у обавештењу из члана 5. став 1. овог закона не чини захтев неуредним и по том основу захтев се не може одбацити.

Члан 9.

Уколико пензионер или наследник премину након доношења решења о враћању умањене пензије, а пре враћања умањене пензије, износ пензије чије је враћање утврђено коначним решењем сматра се потраживањем које улази у састав заоставштине преминулог лица.

Лицима из претходног става овог члана, износ умањене пензије се исплаћује у року од годину дана од подношења захтева за исплату умањене пензије.

Уколико РФПИО износ умањене пензије не исплати у року наведеном у претходном ставу овог члана, наследници преминулог наследника или пензионера имају право да ради наплате износа умањене пензије покрену одговарајући судски поступак.

Члан 10.

На део поступка враћања умањене пензије, који није уређен овим законом, примењују се одредбе закона који уређује општи управни поступак.

Вођење управног спора

Члан 11.

Пензионер, наследник и наследници преминулог пензионера или наследника, против коначног решења којим се одлучује о захтеву за враћање умањене пензије могу водити управни спор.

Члан 12.

Након ступања овог закона на снагу, РФПИО ће у најмање две дневне новине које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије и у свим електронским медијама са националном фреквенцијом, Службеном гласнику Републике Србије, потралу е-управа и на својој интернет страници објавити обавештење о враћању умањених пензија и начину на који пензионер, наследник и наследници преминулог пензионера или наследника могу остварити право на враћање умањених пензија.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је:

У члану 20. Устава у којем је прописано да се достигнути ниво људских права не може смањивати, те да та права могу бити ограничена законом само ако то допушта Устав у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи и без задирања у суштину зајамченог права.

У члану 21. Устава забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, при чему се, поред осталих основа евентуалне дискриминације, посебно апострофира забрана дискриминације по основу имовног стања и старости.

У члану 58. Устава јамчи се мирно уживање имовинских права стечених на основу закона и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

У члану 70. став 1. Устава Републике Србије, којим је прописано да се пензијско осигурање уређује законом.

У члану 97. Устава, према коме Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује:

- остваривање и заштиту слобода и права грађана; уставност и законитост;
- својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине;
- систем социјалног осигурања, других облика социјалне сигурности и друге;
- економске и социјалне односе од општег интереса.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о враћању умањених пензија предложен је ради обештећења оштећених пензионера, чиме би се значајно побољшао тренутни животни стандард наше најстарије популације.

Кроз „Закон о изменама и допунама Закона о ПИО“ и "Закон о привременом уређивању начина исплате“ извршена је неправда над пензионерима у периоду од 1. новембра 2014. године до 31. октобра 2018. године.

Обзиром да је велики број наведених погођених пензионера у међувремену преминуо, предлажемо да и њихови законски наследници добију правичан износ обештећења.

Пензија је имовинско право, које је садржано у људским правима гарантованим Уставом. Чланом 58. Устава гарантује се мирно уживање имовинских права стечених на основу закона, с тим да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Супротно томе, од пензионера је бесповратно одузет део пензије стечене у складу са законом.

Према наведеној одредби Устава, законом се могло ограничити располагање делом пензије, али само уз правичну накнаду. За одређено време могла се исплаћивати мања пензија од по закону стечене, али само као позајмица. По престанку потребе која ју је изазвала, позајмица, односно одузети део пензије, био би враћен уз одговарајућу камату. У члану 20. Устава је прописано да се достигнути ниво људских права не може смањивати. Та права могу бити ограничена законом само ако то допушта Устав и то у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи без задирања у суштину зајамченог права.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Предлога закона о враћању умањених пензија уређује се да је предмет закона уређење поступка, услова и начин враћања дела одузетих пензија у периоду од 1. новембра 2014. године до 31. октобра 2018. године пензионисаним лицима и њиховим законским наследницима, као и минимални износ пензије за све категорије пензионера у Републици Србији.

У члану 2. Предлога закона дефинише се значење појединих израза који се у закону користе.

У члану 3. Предлога закона прописује се да су носиоци права из овог Предлога закона пензионисана лица којима је у наведеном року била умањена пензија или њихови законски наследници.

У члану 4. Предлога закона предвиђено је да ће пензионерима, који на то имају право, или њиховим законским наследницима бити враћен пун износ за који је пензија умањена увећана за износ законске затезне камате.

У члану 5. Предлога закона предвиђен је поступак за враћање умањене пензије за пензионере.

У члану 6. Предлога закона регулише начин исплате умањене пензије.

У члану 7. Предлога закона предвиђен је поступак за враћање умањене пензије за наследнике.

У члану 8. Предлога закона дефинише се рок за доношење решења, као и рок од 15 дана од дана подношења захтева за допуну и друго отклањање неправилности неуредних захтева.

У члану 9. Предлога закона предвиђен је рок за подношење захтева, рок исплате износа умањене пензије уколико пензионер или наследник премину након доношења решења, а пре враћања умањене пензије.

У члану 10. Предлога закона упућује се на одредбе закона о општем управном поступку на део поступка враћања умањене пензије који није уређен овим законом.

У члану 11. Предлога закона дефинише се могућност вођења управног спора против коначног решења којим се одлучује о захтеву.

У члану 12. Предлога закона прописано је да РФПИО у најмање две дневне новине које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије и у свим електронским медијима са националном фреквенцијом, Службеном гласнику Републике Србије, потралу е-управа и на својој интернет страници објави обавештење о враћању умањених пензија и начину на који пензионер, наследник и наследници преминулог пензионера или наследника могу остварити право на враћање умањених пензија.

У члану 13. Предлога закона дефинише се да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Ефекат оваквог Закона би допринео како обештећењу због штете која је нанета пензионерима и њиховим наследницима, тако и умањењу броја судских спорова пензионера са државом. Истовремено остварио би се позитиван утицај на стандард оштећених пензионера и њихових породица.

V ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Додатна финансијска средства за спровођење овог Закона потребно је обезбедити у буџету Републике Србије на основу процене Министарства финансија, која би била донета на основу релевантих података које би доставио РФПИО.

Процењује се да је нанета укупна штета пензионерима од око 98,9 милијарди динара (840 милиона евра), а на основу података које је Европском суду за људска права у Стразбуру проследила Република Србија.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Сектор за међународне односе
Одељење за европске интеграције
20 Број 011-1854/22-6
25. октобар 2022. године
Београд

ПОСЛАНИЧКА ГРУПА ДС

Поштовани,

У вези са Вашим дописом од 20. октобра 2022. године, број 011-1854/22-5, у прилогу Вам достављамо Изјаву о усклађености са прописима Европске уније за Предлог закона о враћању умањене имовине.

С поштовањем,

НАЧЕЛНИК

Марија Вучићевић

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланици др Зоран Лутовац, Ненад Митровић, Срђан Миливојевић, Миодраг Гавриловић и Тајјана Манојловић.

2. Назив прописа

Предлог закона о враћању умањених пензија
The Proposal of the Law on the return of reduced pensions

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
/
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније
/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу.

Будући да нема секундарних извора права Европске уније са којима се пропис усклађује, уз овај Предлог закона се не доставља Табела усклађености.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Београд, 25. октобар 2022. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

др Зоран Лутовац